

6. Opsomming en verantwoording van de beheersmaatregelen en werkzaamheden

Doelstelling 1 Behoud van de erfgoedwaarden van het exterieur van de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk

In maart 2020 werd door stad Mechelen een vierjarige raamovereenkomst gesloten met de firma Renotec voor 'periodiek nazicht en kleine herstellingen aan kerkgebouwen te Mechelen'. De Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk is hierin opgenomen. Onder periodiek nazicht wordt een jaarlijkse inspectie verstaan, maar de frequentie ervan kan mogelijks worden aangepast naar bijvoorbeeld twee maal per jaar of tweejaarlijks. De frequentie hangt af van de toestand en de hoogdringendheid van de acties. Daarnaast worden 'kleine herstellingen' voorzien, die tijdens het nazicht of apart kunnen worden uitgevoerd. De hieronder opgesomde acties met een asterisk (*) vallen, indien binnen de voorziene budgetten van de kleine herstellingen, mogelijk binnen deze raamovereenkomst. Waar de omvang van deze werken te groot is, zullen aparte dossiers worden opgemaakt.

EENMALIGE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 1 OPTIMALISATIE VAN DE TOEGANKELIJKHEID, DE BEREIKBAARHEID EN DE VEILIGHEID VAN DE DAKEN IN FUNCTIE VAN WERKEN EN INSPECTIES

ACTIE 1.1.: AANBRENGEN VAN GENORMEERDE ANKERPUNTEN OP DE DAKEN*

Om alle daken veilig toegankelijk en bereikbaar te maken, zijn ankerpunten aan te brengen aan enkele dakkapellen en de bestaande, twijfelachtige haken te controleren. Bij het vernieuwen van de leibedekking van de torens (zie verder) zijn genormeerde ladder- en klimhaken te plaatsen. De veiligheid van de daken bij toezicht en inspectie primeert bij de Kerkfabriek en de stad Mechelen in het beheer en het onderhoud van de kerk.

ACTIE 1.2.: TOEGANKELIJK MAKEN VAN DE LANTAARN VAN DE VIERINGTOREN.

Het traject vanaf de loopbrug tot aan de spits is toegankelijk te maken d.m.v. loopvloeren, werkzame luiken, ladders,...

MAATREGEL 2

HERSTEL VAN DE DAKEN

ACTIE 2.1.: ANALYSEREN VAN DE ONDERLIGGENDE DAKSTRUCTUREN*

De daken van de torens zijn tijdens de laatste buitenrestauratie niet gerestaureerd. De dakbedekking van de toren is te vernieuwen, waarbij de onderliggende houtstructuren te analyseren en indien nodig te herstellen zijn.

Op verschillende plaatsen (bebording, muurplaat,...) werd actieve houtaantasting door kleine of grote klopper waargenomen. Lokaal manifesteert zich een schimmel en/of houtrot. Het is moeilijk te onderscheiden of deze zich in een latente fase bevindt, aangezien de daken/goten op verschillende plaatsen water laten migreren.

De houten draagstructuur van de torenspits werd vervangen door betonnen balken. De balken vertonen op een aantal plaatsen grindnesten waardoor de wapening plaatselijk bloot zit en roest. Voor zover zichtbaar heeft dit momenteel geen nadelige gevolgen.

ACTIE 2.2.: HERSTELLEN VAN DE ONDERLIGGENDE DRAAGSTRUCTUREN

Aangetast hout in dakstructuren (met bijzondere aandacht voor de daken van de koorafsluiting) is te vervangen nadat de oorzaak – in dit geval de vochtbron – verholpen is. In functie van locatie (bereikbaarheid) en complexiteit kan dit door houtvervanging of door een polymeerchemische herstelling. De gehele dakstructuur is preventief te behandelen.

ACTIE 2.3.: HERSTELLEN VAN DE LEIEN DAKBEKLEDING VAN DE TORENS*

De daken van de torens zijn tijdens de laatste buitenrestauratie niet gerestaureerd. Een herstel dringt zich daar stilaan op.

ACTIE 2.4.: HERSTELLEN VAN DE TORENBEKRONINGEN VAN DE TORENS, INCLUSIEF BEVESTIGING EN WATERDICHTING*

De torenbekroningen zijn tijdens de laatste buitenrestauratie niet gerestaureerd.

MAATREGEL 3 HERSTEL VAN DE GEVELS.

ACTIE 3.1.: VERVANGEN VAN GEBARSTEN MONELEN

De natuurstenen monelen die gebarsten zijn, zijn te vervangen om te voorkomen dat stukken natuursteen uitvallen en de stabiliteit van het raam in het gedrang komt.

MAATREGEL 4 RESTAURATIE VAN DE GLAS-IN-LOODRAMEN

ACTIE 4.1.: VOORONDERZOEK GLAS-IN-LOODRAMEN

Een voorafgaandelijke, gedetailleerde diagnosestelling van de verschillende glas-in-loodramen dient nog te gebeuren. Dergelijk vooronderzoek kan een antwoord bieden op een mogelijke volgorde van hoogdringendheid en fasering.

ACTIE 4.2.: HERSTELLEN VAN DE GLAS-IN-LOODRAMEN

De glas-in-loodramen hebben dringend nood aan restauratie om onomkeerbare schade aan zowel de glas-in-loodpanelen als aan de aangrenzende natuursteen te voorkomen. Alle panelen zijn hiervoor uit te nemen. De ijzeren raambruggen of kaders zijn roestwerend te behandelen en te schilderen met toevoeging van nieuwe ogen en pennen in roestvrij materiaal. De glas-in-loodpanelen zelf zijn licht te reinigen, lokaal te herstellen en van verstevigende kaders eromheen te voorzien.

ACTIE 4.3.: PLAATSEN VAN VOORZETBEGLAZING

Aangezien de bevestigingen te vervangen zijn en rekening houdend met de ensemblewaarde van de galsramen, is het wenselijk te onderzoeken of beschermende voorzetbeglazing aan de glas-in-loodramen wenselijk is. Op deze manier worden de waardevolle glas-in-loodramen beschermd tegen weer- en wind, kan er een UV-wering voorzien worden én zullen tevens de klimatologische omstandigheden in het kerkgebouw constanter blijven. De hevige (hagel)stormen die tegenwoordig steeds vaker voorkomen, kunnen op deze manier ook geen schade meer veroorzaken aan de waardevolle glasramen. Het plaatsen van een beschermde voorzetbeglazing kan aldus zeker overwogen en verder onderzocht worden. De visuele impact voor het kerkexterieur is hierbij mee te onderzoeken.

MAATREGEL 5 RESTAURATIE VAN DE STATIES VAN DE ZEVEN-WEEËNWEG

In 2019-2020 voerde IPARC een vooronderzoek uit naar de toestand van de zeven staties van de Zeven Weeënweg van Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijle. De zeven buitenstaties werden nauwkeurig bestudeerd. Het schadebeeld werd vastgelegd in gedetailleerde fiches (zie bijlage 8.5.3). In dezelfde fiches is een behandelingsvoorstel opgemaakt per statie. Het uitgangspunt van de behandeling is het behoud van materiaal om zo veel mogelijk van de geschiedenis van de staties te bewaren. Het vooronderzoek werd gecoördineerd door de dienst Monumentenzorg van de stad Mechelen. Een volgende stap is om de staties volgens een conserverende techniek te gaan restaureren.

ACTIE 5.1.: UITVOEREN VAN EEN 3D-SCAN VAN ALLE RELIËFS

Om een beter zicht te krijgen op de toestand van de reliëfs, dient een 3D-scan te worden uitgevoerd. De 3D-scan moet uitgevoerd worden alvorens de conservatie- en restauratiewerken aan te vatten.

ACTIE 5.2.: STABILISEREN VAN DE STATIES

Voornamelijk statie zes heeft te lijden onder stabiliteitsproblemen. Het kapiteel onder het fronton is gebroken en de zuilen zijn scheef komen te staan. Zowel de zuilen, het fronton als de achterliggende platen dienen te worden gestabiliseerd.

Er dienen daarom volgende handelingen te worden uitgevoerd:

- Krammen aanbrengen tussen de steenonderdelen van de kroonlijst aan de bovenzijde.
- Stutten van de overige delen.
- Stabilisatie van de sterk delaminerende archivolt.

ACTIE 5.3.: REINIGEN VAN DE STATIES

Deze actie bestaat uit:

- het doden en het verwijderen van biologische kolonisaties
- het reinigen van de staties d.m.v. gommen, stoom, kompressen, microzandstralen,... Het doel is het verwijderen/afduppen van gipskorsten en het bekomen van een lichte reiniging van het geheel, het verwijderen van storende vlekken. Bij het reinigen kan ook het wolken-effect van een vroegere straalreiniging verminderd worden.
- het verwijderen van donkere strepen ter hoogte van de letterplaat, mogelijk met kompres van papierpulp en ammoniumcarbonaat.

ACTIE 5.4.: HERSTELLEN VAN STEENSCHADE

De focus ligt op het behoud van materiaal. Hiervoor geeft IPARC volgende richtlijnen voor het steenherstel:

- Indien mogelijk behoud van oude herstellingen – het verwijderen van de oude herstellingen vermindert de leesbaarheid van het geheel. Zelfs als deze herstellingen vormelijk onaangepast zijn.
- Ter hoogte van de architecturale omlijsting is het plaatselijk noodzakelijk oude herstellingen te verwijderen/en of te vervangen. De gebruikte mortels zijn te hard voor de onderliggende Avendersteen. Tijdens werken nauwkeurig te bepalen welke aanvullingen verwijderd dienen te worden, en/of vervangen kunnen worden.

De actie bestaat verder uit volgende handelingen:

- Opvullen van grote scheuren en dieptes met kalkcoulis en/of kalkmortel.
- Injectie van barsten en stylolieten met injectiemortel.
- Fixeren van loszittende schilfers.
- Verlijmen van breuken en losse onderdelen: verlijmingen aangepast aan steentype en grootte van het te verlijmen fragment.
- Dichtzetten van opstuwingen en ondiepe scheurtjes door afstrijken van injectiemortel (op kleur) met een sponsje.
- Hernemen van defecte voegen en/of herstellingen met kalkmortels aangepast aan steensoort en kleur.

- Consolidatie, steenversteving: plaatselijke, oppervlakkige consolidatie met nanokalk (rekening houdend met bewaringstoestand – consolidatie + hydrofuge behandeling jaren 80)
- Verbeteren van het weggeleiden van afdruiwend regenwater.

ACTIE 5.5.: HERSTELLEN VAN METALEN ELEMENTEN

De actie bestaat uit volgende handelingen:

- Behandelen van verankeringen: behandelen van corrosie en schilderen met corrosiewerende verf.
- Lood vastzetten, vernieuwen en aanbrengen van nieuw lood.

ACTIE 5.6.: AANBRENGEN VAN EEN BESCHERMING TEGEN WEERSINVLOEDEN

Het aanbrengen van een bescherming kan de staties behoeden van verder verval door de weersomstandigheden.

MAATREGEL 6 HERSTEL VAN DE LUIDKLOKKEN EN DE BEIAARD (CF. VERSLAG LUC MICHIELS, 28/11/2018)

ACTIE 6.1.: BIJZONDERE WERKEN AAN DE LUIDKLOKKEN (NIET BESCHERMD)

De luidbruggen die roestvorming vertonen moeten behandeld worden nl. ontroesten, behandeld met roestomvormer en beschermd door contactgalvanisatie.

De tegengewichten op de luidbruggen dienen nagekeken te worden (beton gegoten in stalen vaten).

ACTIE 6.2.: BIJZONDERE WERKEN AAN DE BEIAARD (NIET BESCHERMD)

Op korte of middellange termijn zijn enkele gebreken aan het instrument te verhelpen:

De klepels, die oorspronkelijk voorzien waren van een scharnier uit transportband, zijn reeds grotendeels vervangen door een inox scharnierpunt. Een aantal klepels werd nog niet vervangen.

De elektronische hamers die verbonden zijn met de speelautomaat zijn na 50 jaar erg door roest aangetast en zouden best vervangen worden. Het klavier moet gereviseerd worden en alle dempingsmateriaal (vilten) is aan vervanging toe.

De beiaardstoel moet ontroest, behandeld en beschermd worden.

ACTIE 6.3.: RENOVEREN VAN DE BEIAARD (NIET BESCHERMD)

De firma Beiaarden & Torenuurwerken Michiels BVBA heeft een verslag opgemaakt aangaande de volledige renovatie van de beiaard, die in de toekomst als studie-beiaard door de Koninklijke Beiaardschool zal gebruikt worden.

MAATREGEL 7

BEHOUD EN HERSTEL VAN HET TORENUURWERK (BESCHERMD)

ACTIE 7.1.: ROESTWEREND BEHANDELEN VAN DE RESTANTEN VAN HET TORENUURWERK

Het torenuurwerk kwam zeer gehavend uit de Tweede Wereldoorlog. De restanten van het uurwerken worden in de torenkamers bewaard. Ze zijn met een roestomvormer te behandelen.

ACTIE 7.2.: HERSTEL VAN HET MOEDERUURWERK IN DE SACRISTIE

Het moederuurwerk in de sacristie is te restaureren. De klok met wijzerplaat in email heeft een grote erfgoedwaarde. De werken dienen te worden uitgevoerd door een specialist.

TERUGKERENDE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 8

ONDERHOUD VAN DE DAKEN

Gezien de gevolgschade van vocht aan het interieur zijn de onderhoudswerken aan de daken prioritair voor de Kerkfabriek.

ACTIE 8.1.: NAZICHT EN PLAATSELIJK HERSTELLEN VAN DE LEIEN DAKBEKLEDING*

De leibedekking op de gerestaureerde daken heeft een klein onderhoud nodig in de vorm van revisie en waar nodig herstel.

ACTIE 8.2.: BEHANDELEN VAN DE DAKEN TEGEN MOSGROEI

De daken tegen het koor zijn van een moswerende behandeling te voorzien.

ACTIE 8.3.: ROESTWEREND BEHANDELEN VAN DE IJZEREN SPANTEN*

Op de hoge en de lage zolders zijn er ijzeren spanten. In de torenkap zijn er ijzeren bandijzers. Om te vermijden dat het ijzerwerk verder roest, is het roestwerend te behandelen en te schilderen.

ACTIE 8.4.: REINIGEN VAN DE REGENWATERAFVOEREN*

Jaarlijks dienen de dakgoten van de kerk (liefst voor de winter) te worden schoongemaakt (o.a. bladeren, begroeiing, vuil, ...). Tijdens dit onderhoud worden mogelijke beschadigingen ook opgespoord.

ACTIE 8.5.: VERNIEUWEN OF HERSTELLEN VAN LODEN, ZINKEN EN KOPEREN GOTEN, REGENWATERAFVOEREN EN BIJHORENDE AANSLUITINGEN*

Loden en koperen goten en allerlei aansluitingen zijn te herstellen, zodat water niet langer naar binnen kan migreren. Ter hoogte van de grote toren en de traptorens zijn zinken en loden stukken verloren gegaan.

ACTIE 8.6.: REGULIERE CONTROLE EN ONDERHOUD VAN EN INDIEN NODIG KLEINE HERSTELLINGEN AAN DE DAKEN*

In maart 2020 werd een raamovereenkomst voor vier jaar gesloten met de firma Renotec voor 'periodiek nazicht en kleine herstellingen' aan de kerkgebouwen in Mechelen. De komende vier jaar zullen zij de daken nakijken. Na afloop van de bestaande overeenkomst kan een nieuwe overeenkomst de opvolging van het gebouw blijvend verzekeren. Daarnaast is er de mogelijkheid om een beroep te doen op Monumentenwacht vzw.

MAATREGEL 9 ONDERHOUD VAN DE GEVELS

ACTIE 9.1.: BEHANDELEN VAN DE NATUURSTEEN TEGEN MOSGROEI

De natuurstenen onderdelen die met mos begroeid zijn, zijn moswerend te behandelen. Delen die horizontaal liggen waardoor een goede afwatering niet gegarandeerd kan worden, zijn van een waterwerende coating te voorzien.

ACTIE 9.2.: HERSTELLEN VAN LOSZITTEND OF ONTBREKEND VOEGWERK*

Loszittend of ontbrekend voegwerk is te herstellen en lacunes of barsten in natuursteen zijn met behulp van restauratiespecie of middels een verlijming te herstellen.

ACTIE 9.3.: ROESTWEREND BEHANDELEN EN HERSCHILDEREN VAN DE MUURANKERS EN ENKELE DIEFIJZERS*

De metalen gevelelementen dienen een roestwerende behandeling te krijgen vooraleer ze worden herschilderd.

ACTIE 9.4.: REGULIERE CONTROLE EN ONDERHOUD VAN EN INDIEN NODIG KLEINE HERSTELLINGEN AAN DE GEVELS*

Een handig instrument bij het onderhoud van de gevels is de publicatie *Onderhoud en herstel van voegen in historisch metselwerk en Gevelafwerking* van Monumentenwacht vzw.

In maart 2020 werd een raamovereenkomst voor vier jaar gesloten met de firma Renotec voor 'periodiek nazicht en kleine herstellingen' aan de kerkgebouwen in Mechelen. De gevels van de kerken zijn daar eveneens in opgenomen.

Daarnaast is er de mogelijkheid om een beroep te doen op Monumentenwacht vzw voor algemene of gerichte inspecties.

ACTIE 9.5.: REGULIERE CONTROLE EN ONDERHOUD VAN DE STATIES VAN DE ZEVEN WEEËNWEG

De staties dienen jaarlijks te worden nagekeken op schade. Eventuele afwerkklagen moeten om de 5 tot 8 jaar vernieuwd worden.

MAATREGEL 10

ONDERHOUD VAN HET BUITENSCHRIJNWERK

ACTIE 10.1.: VERNIEUWEN VAN HET SCHILDERWERK

Het betreft hier eventuele dringende en hoogstnoodzakelijke schilderwerken op hout, indien deze noodzakelijk blijken om het hout te beschermen tegen verdere aftakeling. Daarnaast dient ook het ijzerwerk herschilderd te worden.

ACTIE 10.2.: ONDERHOUDEN VAN HET SCHILDERWERK*

ACTIE 10.3.: REGULIERE CONTROLE EN ONDERHOUDEN VAN HET BUITENSCHRIJNWERK*

Een handig instrument bij het onderhoud van het buitenschrijnwerk is de publicatie *Onderhoud van houten buitenschrijnwerk* van Monumentenwacht vzw. Tijdens het onderhoud dient onder meer aandacht geschonken te worden aan de ophanging van deuren en ramen. Te grote kieren aan poorten, deuren en ramen zijn nadelig voor het binnenklimaat (cf. energieaudit).

In maart 2020 werd een raamovereenkomst voor vier jaar gesloten met de firma Renotec voor 'periodiek nazicht en kleine herstellingen' aan de kerkgebouwen in Mechelen. Het buitenschrijnwerk van de kerken is daar eveneens in opgenomen.

Daarnaast is er de mogelijkheid om een beroep te doen op Monumentenwacht vzw voor algemene of gerichte inspecties.

MAATREGEL 11

ONDERHOUD VAN DE LUIDKLOKKEN EN DE BEIAARD

(cf. verslag Luc Michiels, 28/11/2018 en verslag Cloc-O-Matic, maart 2020)

ACTIE 11.1.: NAZICHT VAN DE LUIDKLOKKEN, DE BEIAARD EN TOEBEHOREN DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

Een gespecialiseerde firma dient gecontacteerd te worden om de toestand van de klokken en de beiaard te inspecteren. Op basis van dit verslag kunnen de nodige maatregelen worden genomen. Er is reeds een onderhoudscontract lopende op hieraan te voldoen.

ACTIE 11.2.: REGULIER ONDERHOUD VAN DE LUIDKLOKKEN

ACTIE 11.3.: REGULIER ONDERHOUD VAN DE BEIAARD

De beiaardstoel is vervaardigd uit gegalvaniseerde stalen profielen. Op sommige plaatsen is er momenteel roestvorming. De aangetaste delen dienen geschuurd te worden, behandeld met roestomvormer en beschermd door contactgalvanisatie. Het meest recente onderhoud aan de handgespeelde beiaard dateert uit maart 2020.

MAATREGEL 12

BESCHERMING VAN HET ARCHEOLOGISCH BODEMARCHIEF RONDOM DE KERK

ACTIE 12.1.: ARCHEOLOGISCH (VOOR)ONDERZOEK UITVOEREN BIJ INGREPEN DIE DE BODEM RONDOM DE KERK ZOULDEN VERSTOREN

Over het bodemarchief rondom de kerk is weinig geweten. Aangezien het om een zeer oude site gaat, is het uitvoeren van archeologisch (voor)onderzoek vóór aanvang van werken in de bodem aangeraden.

Doelstelling 2 Behoud van de erfgoedwaarden van het interieur van de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk

EENMALIGE WERKZAAMHEDEN

Het interieur werd in 2003 geïnspecteerd door Monumentenwacht v.z.w.. Desalniettemin het rapport meer dan 15 jaar oud is, lijkt het schadebeeld bij een inspectie in 2018 en 2019 grotendeels onveranderd te zijn. Het schadebeeld dat destijds door de monumentenwachters werd vastgesteld vormde de basis van de diagnose en van de volgende maatregelen.

MAATREGEL 1

OPTIMALISATIE VAN DE TOEGANKELIJKHEID, DE BEREIKBAARHEID EN DE VEILIGHEID VAN DE ZOLDERS IN FUNCTIE VAN WERKEN EN INSPECTIES

ACTIE 1.1.: PLAATSEN VAN BIJKOMENDE LOOPBRUGGEN OP DE ZOLDERS

Op de lage zolders zijn geen loopbruggen aanwezig. Om de zolders veilig te kunnen onderhouden of te inspecteren zijn veilige loopbruggen een noodzaak.

ACTIE 1.2.: BEVEILIGEN VAN DE BESTAANDE LOOPBRUGGEN OP DE ZOLDERS

Op de hoge zolders zijn de loopbruggen veilig toegankelijk te maken. Nu is er maar aan één zijde een borstwering, zonder stootplank of tussenverdeling. Verschillende planken zijn los en op sommige plaatsen steunen loopbrug of ladder naar de dakkapel rechtstreeks op het gewelf, wat te vermijden is.

Alle loopbruggen van de hoge zolders zijn te controleren op losliggende planken en van nieuwe borstweringen te voorzien. Op plaatsen waar er rechtstreeks op de gewelven afgesteund wordt, zijn bijkomende verstevigingen te voorzien om dit te vermijden.

MAATREGEL 2

VERGROTEN VAN DE KENNIS OVER HET INTERIEUR

ACTIE 2.1.: BOUW- EN KUNSTHISTORISCH ONDERZOEK NAAR HET INTERIEUR (ONDERZOEKSPREMIE)

Voor het exterieur werd in het kader van de recente buitenrestauratie een bouwhistorische nota geschreven. Tijdens de opmaak van het beheersplan bleek dat er nog hiaten zitten in de kennis over het interieur. Bijkomend bouw- en kunsthistorisch onderzoek is wenselijk om de juiste keuzes te kunnen maken bij een interieurrestauratie. Voor dergelijk onderzoek kan een onderzoekspremie worden aangevraagd bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

MAATREGEL 3

RESTAURATIE VAN HET NATUURSTENEN PARAMENT EN BOUWELEMENTEN

ACTIE 3.1.: HERSTELLEN VAN DE NATUURSTEEN

Gescheurde stenen zijn terug te verlijmen en indien noodzakelijk te voorzien van een anker. Indien de stabiliteit van de steen dusdanig in vraag gesteld wordt, is deze lokaal of integraal te vervangen. Op plaatsen waar de natuursteen afschilfert of een lacune vertoont, is vormelijk herstel uit te voeren. Verpoederde oppervlakken zijn te verharderen voor reiniging. Roestende elementen in onbruik zijn te verwijderen.

ACTIE 3.2.: REINIGEN VAN DE NATUURSTEEN, MITS RESPECT VOOR DE RESTERENDE MUUR-SCHILDERINGEN

De natuursteen in het interieur heeft nood aan een ontstopping. Hierbij is er rekening te houden met de aanwezige historische afwerkingslagen die op heel wat plaatsen nog aanwezig zijn. Een zachte reinigingstechniek moet hiervoor geselecteerd worden zodat deze afwerkingslagen niet verwijderd of beschadigd worden. Nauwgezette opvolging van de ontstopping en documentatie van de afwerkingslagen door een restaurateur is om deze reden noodzakelijk.

ACTIE 3.3.: RESTAUREREN VAN DE KRUISWEGSTATIES

De ingewerkte kruiswegstaties zijn conserverend te restaureren.

MAATREGEL 4

RESTAURATIE VAN DE AFWERKINGSLAGEN

ACTIE 4.1.: BIJKOMENDE KLEURONDERZOEK UITVOEREN OP DE NOG BESTAANDE AFWERKINGSLAGEN EN MUURSCHILDERINGEN (ONDERZOEKSPREMIE)

Om meer informatie te verzamelen over de resterende fragmenten van muur- en gewelfschilderingen, alsook om de juiste diagnose te kunnen stellen van de bewaarde en vrijgelegde muurschilderingen en deze op de gewelfsleutel, is bijkomend kleuronderzoek wenselijk. De uit te voeren werkzaamheden zullen hier voort uit vloeien.

Eén van de voornaamste archieven om te onderzoeken, is dat van het KIK-IRPA in Brussel. Zij waren namelijk betrokken bij het documenteren en het verplaatsen van enkele muurschilderingen in de kooromgang door architect Lauwers (cf. historische nota).

Een uitgebreid vooronderzoek (ter aanvulling op het verkennend kleuronderzoek) dient voorafgaand op de interieurrestauratie te worden uitgevoerd. Gezien het kunsthistorisch belang van de kerk en de vermoede oorspronkelijke rijkdom van de afwerking van het historisch interieur wordt verder onderzoek als noodzakelijk aangeduid in dit beheersplan.

ACTIE 4.2.: CONSERVERENDE BEHANDELING VAN DE MUURSCHILDERINGEN

In de kerk zijn een aantal muurschilderingen bewaard. Het behoud ervan dient verzekerd te worden.

ACTIE 4.3.: HERSTELLEN VAN HET PLEISTERWERK

Loszittend of gecontamineerd pleisterwerk is te vervangen en zoutmetingen zijn uit te voeren of de zoutbelasting eveneens in het onderliggende voegwerk of steenwerk aanwezig is. Indien zo, is het voegwerk te vervangen en/of de onderliggende stenen te ontzilten. Deze actie is momenteel nodig in de koorafsluiting waar vochtschade zich aftekent. Daar kan de gevolgschade pas worden weggenomen eens de problemen ter hoogte van de natuurstenen voluten zijn opgelost.

ACTIE 4.4.: VERNIEUWEN VAN HET SCHILDERWERK

Er is momenteel onvoldoende informatie om een reconstructie van bepaalde afwerkingslagen te overwegen. Om deze reden, alsook het restauratieconcept van architect Lauwers indachtig waarbij het interieur werd ontpleisterd, is een (integrale) reconstructie van het gotische of barokke kerkinterieur vermoedelijk niet haalbaar. Het uitgebreide vooronderzoek zal echter als leidraad dienen. Bepaalde afwerkingen zijn mogelijk te hernemen en/of te restaureren, o.a. Het huidige schilderwerk op gewelven, wanden ... is zeker op te frissen waarbij de huidige bevreemdende biochromie van het interieur is te corrigeren, idem voor het schilderwerk in de bijgebouwen.

cfr. Resultaten van het verkennend kleuronderzoek: de vele nog aanwezige sporen van bouwpolychromie en van decoratieve en figuratieve schilderingen zijn moeilijk leesbaar bewaard gebleven.

MAATREGEL 5

HERSTEL VAN DE VLOEREN

ACTIE 5.1.: HERSTELLEN VAN VOEGEN, LACUNES EN BARSTEN

Het voegwerk is te herstellen, storende lacunes zijn op te vullen en barsten te verlijmen.

ACTIE 5.2.: BOENEN VAN DE NATUURSTENEN VLOER

Het geheel is na herstel op te boenen.

MAATREGEL 6

HERSTEL VAN HOUTEN EN STENEN MEUBILAIR, BEELDEN EN BEELDHOUWWERKEN

ACTIE 6.1.: BESTRIJDEN VAN HOUTBORENDE INSECTEN VOORAFGAAND DOOR EEN NUL- METING

Verschillende houten objecten zijn zwaar aangetast door houtborende insecten, meer specifiek door de grote klopper. Een goede houtwormbestrijding bestaat niet uit het éénmalig curatief en preventief behandelen van alle houten onderdelen in een kerkgebouw om er vervolgens niets meer aan te doen totdat er opnieuw activiteit zichtbaar wordt.

Een goede houtwormbestrijding bestaat in eerste instantie uit de opmaak van een nulmeting, waarbij de aantastingen per object in kaart gebracht worden, alsook het type van aantasting of houtboorder en de mogelijke oorzaak. Vervolgens is op basis hiervan een werkplan op te maken op welke manier elk object aangepakt zal worden. Aangetaste delen die losgemaakt kunnen worden zonder schade aan te richten, worden best gedemonteerd en door middel van een anoxie- of warmtebehandeling behandeld. Aangetaste delen die niet gedemonteerd kunnen worden, kunnen lokaal geïnjecteerd worden of door middel van een biologische bestrijding behandeld worden. Tegelijkertijd zijn de oorzaken – indien deze er zijn, zoals te vochtige ondergrond of te weinig ventilatie, of... - te verhelpen zodat aantasting in de toekomst niet zo snel opnieuw kan gebeuren. De nulmeting is jaarlijks op te volgen, zodat zware aantastingen in de toekomst uitgesloten worden. Deze vorm van houtwormbestrijding is uit te voeren door een houtexpert.

ACTIE 6.2.: CONSERVEREND BEHANDELEN OF RESTAUREREN VAN MEUBILAIR, BEELDEN EN BEELDHOUWWERKEN

Verschillende kunstobjecten en meubilair in de kerk zijn aangetast door houtborende insecten of vertonen andere gebreken (o.a. lacunes, monochrome overschildering, ...). Deze objecten hebben nood aan een behandeling. De aard van de behandeling is voor ieder object te bepalen.

De Kerkfabriek liet reeds een dossier opmaken voor:

- het beeld van de Heilige Blasius in de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Zon en drie houten kandelaars door Altritempi nv in 2016.
- het beeld, de troon en de sokkel van Onze-Lieve-Vrouw-van-Zeven-Weeën door Patrick De Greef in 2016.

Houten beelden die dringend gerestaureerd dienen te worden zijn o.a.: Heilige Blasius, Christus aan het Kruis, Heilige Rochus, Heilige Franciscus van Paola, Heilige Johannes van het H. Kruis, Heilige Johannes Nepomucenus, de Gestorven Christus, Heilige Blasius en twee engelen, Heilige Victor, de beelden van het hoofdaltaar,...

Houten beelden die dringend geconserveerd dienen te worden zijn o.a.: Heilige Hubertus, Onze-Lieve-Vrouw op de maansikkel,...

Houten meubilair dat geconserveerd of gerestaureerd dienen te worden, zijn o.a.: de preekstoel, de biechtstoelen, het hoofdaltaar, het altaar van de Heilige Barbara,...

Stenen beeldhouwwerk dat hersteld dient te worden, is o.a.: de sacramentstoren, de Kruisoprichting in de hovenierskapel,....

ACTIE 6.3.: REINIGEN VAN MEUBILAIR, BEELDEN EN BEELDHOUWWERK

Een aantal interieurobjecten zijn in een goede en stabiele toestand bewaard, maar hebben nood aan een grondige reiniging. Deze reiniging moet evenwel op een zachte manier door specialisten worden uitgevoerd.

Een aantal beelden die gereinigd dienen te worden, zijn o.a.: Heilige Barbara, Heilige Paus Clemens, Heilige Catharina, Heilige Olaf, Heilig Hart van Jezus, Heilige Antonius van Padua, Jozef en Kind, de Calvarie en twee retabels.

MAATREGEL 7 HERSTEL VAN SCHILDERIJEN

ACTIE 7.1.: CONSERVEREND BEHANDELEN VAN SCHILDERIJEN

In de kerk zijn verschillende schilderijen terug te vinden, ieder met hun eigen problematiek. Een aantal stukken hebben dringend nood aan een conserverende behandeling, waaronder: de Catharinatriptiek en de Antoniustriptiek.

Op middellange termijn zijn o.a. ook de volgende schilderijen te conserveren: het altaarschilderij van de Heilige Barbara, Christus aan het Kruis, de Kruisdraging, de Bewening van Jezus, de Maaltijd met de Emmaüsgangers, de Johannes de Doper triptiek,...

ACTIE 7.2.: RESTAUREREN VAN SCHILDERIJEN

In de kerk hangen enkele schilderijen die recent reeds gerestaureerd zijn. Er zijn echter nog een aantal schilderijen die een restauratiebehandeling nodig hebben. Voor ieder schilderij dient een conditierapport en een behandeling te worden opgemaakt. Na goedkeuring hiervan kan er overgegaan worden tot uitvoering door gespecialiseerde restaurateurs.

De Kerkfabriek heeft reeds sinds 2011 een dossier lopen bij het KIK voor de restauratie van het Vlaamse Topstuk De Wonderbare Visvangst, geschilderd door Peter Paul Rubens.

TERUGKERENDE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 8 ONDERHOUD VAN HET INTERIEUR

ACTIE 8.1.: REGULIER ONDERHOUD VAN HET INTERIEUR

Onder onderhoud wordt o.a. het stofvrij houden van het interieur verstaan. Op regelmatige tijdstippen (bijvoorbeeld tijdens de wekelijkse schoonmaak) wordt het interieur best ook nagekeken op kleine gebreken. Indien er gebreken worden vastgesteld, dienen deze te worden gemeld bij de Kerkfabriek. Zij zal vanaf 2020 een onderhoudslogboek bijhouden.

Een handig instrument bij het onderhoud van het interieur is de publicatie van Monumentenwacht vzw.: *Schoon schip. Handleiding voor het courant onderhoud van waardevolle kerkinterieurs.*

ACTIE 8.2.: NAZICHT VAN HET INTERIEUR

Daarnaast wordt het interieur best regelmatig gecontroleerd op grote gebreken als scheurvorming in de gewelven, nieuwe vochtschade aan binnenmuren, activiteit van zwammen of ongedierte, glasbreuk, ... Monumentenwacht vzw kan hiervoor gecontacteerd worden om moeilijk bereikbare plaatsen te inspecteren en indien nodig te reinigen of kleine herstelwerken uit te voeren.

ACTIE 8.3.: NAZICHT EN ONDERHOUD VAN HET BINNENSCHRIJNWERK

Om een goede werking van het binnenschrijnwerk te blijven garanderen, zijn ze één voor één na te kijken, af te stoffen en goed af te hangen.

ACTIE 8.4.: MONITOREN VAN DE AANTASTING DOOR HOUTBORENDE INSECTEN

Het houten meubilair en beeldhouwwerk zijn op verschillende plaatsen aangetast door houtborende insecten. Deze ongewenste activiteit kan plaatselijk worden behandeld, maar moet ook gemonitord worden. Richtlijnen zijn hiervoor terug te vinden in de brochure *Ongedierte en Schimmel* van Monumentenwacht vzw.

MAATREGEL 9 ONDERHOUD VAN DE TRIFORIA EN DE ZOLDERS

ACTIE 9.1.: REINIGEN VAN DE ZOLDERS

De structuur is zwaar bestoft en vervuild door o.a. spinnenwebben. De zolders dienen jaarlijks gecontroleerd en gereinigd te worden. De trappen worden jaarlijks gestofzuigd door vrijwilligers.

MAATREGEL 10 ONDERHOUD VAN HET ORGEL

ACTIE 10.1.: KLEIN ONDERHOUD VAN HET ORGEL

Jaarlijks dient het orgel te worden nagekeken.

ACTIE 10.2.: GROOT ONDERHOUD VAN HET ORGEL

Een groot onderhoud dient zich om de tien jaar aan.
Een groot onderhoud van het orgel is in 2020 reeds in uitvoering.

ACTIE 10.3.: MONITOREN VAN HET KLIMAAT

In functie van de conservering van de Rubenstriptiek wordt het klimaat in 2020 al gemonitord. Verder zal een uitgebreide monitoring worden opgestart na het groot onderhoud van het orgel. De gegevens zullen onder meer ook gebruikt worden voor de vernieuwing van de CV.

MAATREGEL 11 BESCHERMEN VAN HET ARCHEOLOGISCH BODEMARCHIEF IN DE KERK

ACTIE 11.1.: ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK UITVOEREN BIJ INGREPEN DIE DE BODEM ONDER DE KERK Zouden VERSTOREN

Over het bodemarchief in de kerk is weinig geweten. Hoogstwaarschijnlijk worden in het bodemarchief nog menselijke restanten bewaard. In het verleden werden reeds oude funderingen van de voormalige kerk aangetroffen. Het is daarom aangewezen om archeologisch onderzoek te doen vooraleer er werkzaamheden in de vloer van de kerk worden uitgevoerd.

Doelstelling 3 Optimaliseren van de technieken
In functie van het behoud van het erfgoed,
In functie van het gebruik van de kerk als gebouw
bestemd voor de eredienst, met culturele en
toeristische nevenactiviteiten nevenactiviteiten

Uit haalbaarheidsstudie van Efika (12/06/2019):

Het merendeel van de technische installaties dateert van de jaren 1960. Conform de EN 13779:2004 tabel B.3 (voorbeelden van de levensduur van materialen in technische installaties) is de technische levensduur van deze installaties reeds lang overschreden.

Het is uiteraard niet zo dat op het moment van het bereiken van de technische levensduur er een gevaar is voor schade of calamiteiten. Het is wel zo dat, bij het uitwerken van een lange termijn planning, het verstandig is deze levensduur te gebruiken om een financiële planning op te maken. Zo kunnen er een of meerdere momenten gekozen worden om bepaalde onderhouds- of vervangingswerken uit te voeren.

Op deze momenten is het dan ook belangrijk om de werken zo uit te voeren dat de installaties en de (technische) lokalen ook conform worden gemaakt met de vigerende regelgeving.

MAATREGEL 1 VERNIEUWEN VAN DE ELEKTRISCHE INSTALLATIE EN DE VERLICHTING

ACTIE 1.1.: VERVANGEN VAN DE ELEKTRISCHE INSTALLATIE

Vele technische elementen zijn aan vervanging toe. Het is dan ook aan te raden om het momentum te gebruiken voor een grondige technische update van: de borden, de verdeelkasten, de voedingskabels naar de borden, naar de stopcontacten en de verlichting, de schakelaars, de stopcontacten etc. De voorbereidende studies voor de vernieuwing van de elektrische installatie en de verlichting zijn reeds in 2020 opgestart.

ACTIE 1.2.: VERVANGEN VAN DE LAMPEN TYPE MHL (METAALHALIDE) DOOR EEN LED-VARIANT.

De verlichting bevat oude mhl lampen die niet meer gemaakt worden. Het is aan te raden om over te stappen op een LED variant. De verlichtingsarmaturen maken deel uit van de restauratiefase van architect Lauwers. Om die reden kunnen ze beschouwd worden als te bewaren.

MAATREGEL 2 VERBETEREN VAN DE VERWARMING EN DE VERLUCHTING IN DE KELDER ONDER DE NOORDELIJKE SACRISTIE

ACTIE 2.1.: AANPASSEN VAN DE BESTAANDE VERLUCHTING CONFORM DE VIGERENDE REGELGEVING

De huidige verluchting is strikt genomen niet conform de vigerende regelgeving.

ACTIE 2.2.: VERNIEUWEN VAN ALLE ELEMENTEN VAN DE LUCHTGROEP

Alle elementen van de luchtgroep zijn oud. Het wordt steeds complexer om wisselstukken te vinden en gekwalificeerder personen te vinden die kennis van zaken hebben. Op middellange termijn dienen daarom alle stukken vervangen te worden.

ACTIE 2.3.: VERNIEUWEN VAN DE VERWARMINGSINSTALLATIE IN DE KELDER ONDER DE NOORDELIJKE SACRISTIE

De vernieuwing van de verwarmingsinstallatie staat in de meerjarenplanning van de Kerkfabriek gepland voor 2021. Het vooronderzoek met energieaudit en het uitwerken van een concept houdt best rekening met het bestaande tracé van de kanalen in de kerk.

TERUGKERENDE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 3 NAZICHT VAN DE ELEKTRISCHE INSTALLATIE

ACTIE 3.1.: NAZICHT EN CONTROLE VAN DE VEILIGHEIDSVERICHTING

ACTIE 3.2.: KEURING VAN DE INSTALLATIE

MAATREGEL 4 NAZICHT VAN DE VERWARMINGS- EN VERLUCHTINGSINSTALLATIE

Noot: Voor de verwarmings- en verluchttingsinstallatie kan het in de toekomst zeer moeilijk worden om een geschikte onderhoudsfirma te vinden voor de verouderde installaties. Dit is een probleem waar meerdere kerken mee te maken krijgen.

ACTIE 4.1.: REINIGEN VAN DE ROOKGASAFVOER

ACTIE 4.2.: NAZICHT EN ONDERHOUD VAN DE VERWARMINGS- EN VERLUCHTINGSINSTALLATIE DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA, ZOWEL VAN DE GASKETEL ALS VAN DE CONDENSERENDE STOOKOLIEKETEL

Nazicht en onderhoud van de verwarmings- en verluchttingsinstallatie door een gespecialiseerde firma, zowel van de luchtgroepen met gasbranders als van de condenserende stookolieketel.

ACTIE 4.3.: ONDERHOUD VAN DE GASTELLER (G160) OP 100MBAR.

De gasteller ruimte dient leeg te zijn en conform de regelgeving met betrekking tot verluchting.

MAATREGEL 5 NAZICHT EN ONDERHOUD VAN DE SANITAIRE INSTALLATIES IN DE SACRISTIEËN

ACTIE 5.1.: ONDERHOUD VAN DE SANITAIRE INSTALLATIES (TOILET, LAVABO'S ...)

ACTIE 5.2.: CONTROLE VAN DE SANITAIRE LEIDINGEN

Bij regelmaat dienen de zichtbare leidingen visueel gecontroleerd te worden op mogelijke lekken.

Doelstelling 4 Optimaliseren van de beveiliging van het gebouw
In functie van het behoud van het erfgoed
In functie van het gebruik van de kerk als gebouw
bestemd voor de eredienst, met culturele en
toeristische nevengebruiken

EENMALIGE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 1 **VERBETEREN VAN DE BRANDBESTRIJDINGSMIDDELEN IN HET GEBOUW**

ACTIE 1.1.: INSPECTIE VAN HET GEBOUW DOOR DE BRANDWEER

ACTIE 1.2.: UITVOEREN VAN DE ADVIEZEN VAN DE BRANDWEER, MITS RESPECT VOOR DE ERFGOEDWAARDEN

MAATREGEL 2 **VOORZIEN IN EEN CALAMITEITENPLAN**

ACTIE 2.1.: OPMAAK VAN EEN CALAMITEITENPLAN I.S.M. DE NODIGE DESKUNDIGEN

Calamiteiten kunnen een enorme impact hebben op het erfgoed en zijn gebruiker. De Kerkfabriek is daarom beter voorbereid om zo goed mogelijk te reageren en zo schade te beperken. Een calamiteitenplan bevat aspecten uit diverse disciplines (brandbeveiliging, evacuatie, agressie, overval etc.) en wordt daarom best opgemaakt in samenwerking met verschillende deskundigen.

MAATREGEL 3 **VERWIJDEREN VAN ASBEST IN HET GEBOUW**

ACTIE 3.1. VERWIJDEREN EN AFVOEREN VAN ASBEST DOOR EEN PROFESSIONELE FIRMA

In de renovatie- en/of restauratiedossiers zullen, waar nodig, asbestverwijderingswerken worden voorzien.

MAATREGEL 4 NAZICHT VAN DE BEVEILIGING TEGEN BRAND, INBRAAK EN DIEFSTAL

De installatie tegen brand, inbraak en diefstal is relatief recent aangebracht. De centrales bevinden zich allemaal in de noordelijke sacristie. Er loopt voor deze installaties reeds een onderhoudscontract bij de nodige onderaannemers.

ACTIE 4.1.: NAZICHT VAN ALLE BRANDBESTRIJDINGSMIDDELEN (BRANDBLUSAPPARATEN, ROOKDETECTORS ETC). DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

ACTIE 4.2.: NAZICHT VAN DE ANALOGIE BRANDCENTRALE MD 2000 DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

ACTIE 4.3.: NAZICHT VAN DE GASDETECTIECENTRALE DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

ACTIE 4.4.: NAZICHT VAN DE INBRAAKCENTRALE DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

ACTIE 4.5.: ONDERHOUD VAN DE VIDEO CENTRALE – VIDEOSAFE VS416 DVR DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

ACTIE 4.6.: CONTROLE EN HERKEURING VAN DE BLIKSEMAFLEIDINGSINSTALLATIE DOOR EEN GESPECIALISEERDE FIRMA

Om brand door een blikseminslag te voorkomen moet de werking van de installatie zijn verzekerd. Daarom dient de bliksemafleider naast een visuele controle gekeurd te worden door een gespecialiseerde firma. Een volledige inspectie gebeurt jaarlijks. De Kerkfabriek en de stad Mechelen hebben daarvoor een onderhoudscontract lopen.

MAATREGEL 5 ONDERHOUD VAN HET CALAMITEITENPLAN

Het onderhouden van een calamiteitenplan is een voortdurend proces. Het is belangrijk het plan regelmatig te oefenen, te evalueren en te actualiseren.

ACTIE 5.1.: OEFENEN VAN HET CALAMITEITENPLAN

ACTIE 5.2.: EVALUEREN EN BIJSTUREN VAN HET CALAMITEITENPLAN

Doelstelling 5 Verbeteren van de integrale toegankelijkheid van de kerk

EENMALIGE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 1 VERBETEREN VAN DE INTEGRALE TOEGANKELIJKHEID IN HET GEBOUW

ACTIE 1.1.: OPMAAK VAN EEN ADVIES DOOR EEN EXPERT IN TOEGANKELIJKHEID (BIJVOORBEELD INTER V.Z.W.)

ACTIE 1.2.: UITVOEREN VAN ADVIEZEN AANGEREIKT DOOR EEN EXPERT IN TOEGANKELIJKHEID, MITS RESPECT VOOR DE ERFGOEDWAARDEN VAN HET MONUMENT

MAATREGEL 2 VERBETEREN VAN DE INTEGRALE TOEGANKELIJKHEID VAN DE TOCHTPORTALEN

ACTIE 2.1.: OPMAAK VAN EEN ONTWERP/ADVIES DOOR EEN EXPERT IN TOEGANKELIJKHEID (BIJVOORBEELD INTER V.Z.W.)

Naast het verbeteren van de toegankelijkheid van de kerk is het optimaliseren van de tochtportalen ook een belangrijk aandachtspunt bij het verbeteren van de thermische isolatie en ventilatie in het gebouw.

ACTIE 2.2.: UITVOEREN VAN HET ONTWERP TER VERBETERING VAN HET GEBRUIK VAN DE TOCHTPORTALEN

TERUGKERENDE WERKZAAMHEDEN

MAATREGEL 3 ONDERHOUD VAN DE HULPMIDDELEN

ACTIE 3.1.: REGULIER ONDERHOUD VAN DE HULPMIDDELEN (BIJVOORBEELD: DREMPELHULP, SIGNALISATIE, ETC.)

ACTIE 3.2.: NAZICHT EN HERSTEL VAN DE HULPMIDDELEN OP GEBREKEN

6.1. Werkzaamheden in tabelvorm

In toepassing van artikel 10.2.1. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 kan de Vlaamse Regering binnen de perken van de daartoe op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap beschikbare kredieten premies toekennen en meerjarenpremieovereenkomsten sluiten. De betoelaagbaarheid van de werkzaamheden zal later worden afgetoetst.

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
DOELSTELLING 1: BEHOUD VAN DE ERFGOEDWAARDEN VAN HET EXTERIEUR VAN DE ONZE-LIEVE-VROUW-OVER-DE-DIJLEKERK				
Maatregel 1	Optimalisatie van de toegankelijkheid, de bereikbaarheid en de veiligheid van de daken in functie van werken en inspecties			
	Actie 1.1	Aanbrengen van genormeerde ankerpunten op de daken	eenmalig	nee
	Actie 1.2	Toegankelijk maken van de lantaarn van de vieringtoren	eenmalig	nee
Maatregel 2	Herstel van de daken			
	Actie 2.1	Analyseren van de onderliggende dakstructuren	eenmalig	nvt
	Actie 2.2	Herstellen van de onderliggende draagstructuren	eenmalig	nee
	Actie 2.3	Herstellen van de leien dakbekleding van de torens	eenmalig	nee
	Actie 2.4	Herstellen van de torenbekroningen van de torens, inclusief bevestiging en waterdichting	eenmalig	nee
Maatregel 3	Herstel van de gevels			
	Actie 3.1	Vervangen van gebarsten monelen	eenmalig	nee
Maatregel 4	Regelmatig onderhoud van het interieur en het exterieur van de kerk			
	Actie 4.1	Vooronderzoek glas-in-loodramen	eenmalig	nee
	Actie 4.2	Herstellen van de glas-in-loodramen	eenmalig	nee
	Actie 4.3	Plaatsen van voorzetbeglazing	eenmalig	nee
Maatregel 5	Restauratie van de staties van de Zeven-Weeënweg			
	Actie 5.1	Uitvoeren van een 3D-scan van alle reliëfs	eenmalig	nvt
	Actie 5.2	Stabiliseren van de staties	eenmalig	nee
	Actie 5.3	Reinigen van de staties	eenmalig	nee

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
	Actie 5.4	Herstellen van steenschade	eenmalig	nee
	Actie 5.5	Herstellen van metalen elementen	eenmalig	nee
	Actie 5.6	Aanbrengen van een bescherming tegen weersinvloeden	eenmalig	nee
Maatregel 6	Herstel van de luidklokken en de beiaard (cf. verslag Luc Michiels, 28/11/2018)			
	Actie 6.1	Bijzondere werken aan de luidklokken (niet beschermd)	eenmalig	nvt
	Actie 6.2	Bijzondere werken aan de beiaard (niet beschermd)	eenmalig	nvt
Maatregel 7	Behoud en herstel van het torenuurwerk (beschermd)			
	Actie 7.1	Roestwerend behandelen van de restanten van het torenuurwerk	eenmalig	nee
	Actie 7.2	Herstel van het moederuurwerk in de sacristie	eenmalig	nee
Maatregel 8	Onderhoud van de daken			
	Actie 8.1	Nazicht en plaatselijk herstellen van de leien dakbekleding	tweejaarlijks	ja
	Actie 8.2	Behandelen van de daken tegen mosgroei	eenmalig, vijftienjaarlijks herhalen	nee
	Actie 8.3	Roestwerend behandelen van de ijzeren spanten	eenmalig, vijftienjaarlijks herhalen	nee
	Actie 8.4	Reinigen van de regenwaterafvoeren	jaarlijks	ja
	Actie 8.5	Vernieuwen of herstellen van loden, zinken en koperen goten, regenwaterafvoeren en bijhorende aansluitingen*	eenmalig	nvt
	Actie 8.6	Reguliere controle en onderhoud van en indien nodig kleine herstellingen aan de daken	tweejaarlijks	ja
Maatregel 9	Onderhoud van de gevels			
	Actie 9.1	Behandelen van de natuursteen tegen mosgroei	eenmalig, vijftienjaarlijks herhalen	nee
	Actie 9.2	Herstellen van loszittend of ontbrekend voegwerk	indien nodig	nee
	Actie 9.3	Roestwerend behandelen en herschilderen van de muurankers en enkele diefijzers	eenmalig, vijftienjaarlijks herhalen	nee
	Actie 9.4	Reguliere controle en onderhoud van en indien nodig kleine herstellingen aan de gevels	tweejaarlijks	nvt
	Actie 9.5	Reguliere controle en onderhoud van de staties van de zeven weeenweg	jaarlijks	nvt

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
Maatregel 10	Onderhoud van het buitenschrijnwerk			
	Actie 10.1	Vernieuwen van het schilderwerk	eenmalig, tienjaarlijks herhalen	nee
	Actie 10.2	Onderhouden van het schilderwerk	vijfjaarlijks	nee
	Actie 10.3	Reguliere controle en onderhouden van het buitenschrijnwerk	tweejaarlijks	nvt
Maatregel 11	Onderhoud van de luidklokken en de beiaard (niet beschermd)			
	Actie 11.1	Nazicht van de luidklokken, de beiaard en toebehoren door een gespecialiseerde firma	jaarlijks	nvt
	Actie 11.2	Regulier onderhoud van de luidklokken	jaarlijks	nvt
	Actie 11.3	Regulier onderhoud van de beiaard	jaarlijks	nvt
Maatregel 12	Bescherming van het archeologisch bodemarchief rondom de kerk			
	Actie 12.1	Archeologisch (voor)onderzoek uitvoeren bij ingrepen die de bodem rondom de kerk zouden verstoren	indien nodig	nee
DOELSTELLING 2: BEHOUD VAN DE ERFGOEDWAARDEN VAN HET INTERIEUR VAN DE ONZE-LIEVE-VROUW-OVER-DE-DIJLEKERK				
Maatregel 1	Optimalisatie van de toegankelijkheid, de bereikbaarheid en de veiligheid van de zolders in functie van werken en inspecties			
	Actie 1.1	Plaatsen van bijkomende loopbruggen op de zolders	eenmalig	nee
	Actie 1.2	Beveiligen van de bestaande loopbruggen op de zolders	eenmalig	nee
Maatregel 2	Vergroten van de kennis over het interieur			
	Actie 2.1	Bouw- en kunsthistorisch onderzoek naar het interieur (onderzoekspremie)	eenmalig	nvt
Maatregel 3	Restauratie van het natuurstenen parament en bouwelementen			
	Actie 3.1	Herstellen van de natuursteen	eenmalig	nee
	Actie 3.2	Reinigen van de natuursteen, mits respect voor de resterende muurschilderingen	eenmalig	nee
	Actie 3.3	Restaureren van de kruiswegstaties	eenmalig	nee

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
Maatregel 4	Restauratie van de afwerkingslagen			
	Actie 4.1	Bijkomende kleuronderzoek uitvoeren op de nog bestaande afwerkingslagen en muurschilderingen (onderzoekspremie)	eenmalig	nee
	Actie 4.2	Conserverende behandeling van de muurschilderingen	eenmalig	nee
	Actie 4.3	Herstellen van het pleisterwerk	eenmalig	nee
	Actie 4.4	Vernieuwen van het schilderwerk	eenmalig	nee
Maatregel 5	Herstel van de vloeren			
	Actie 5.1	Herstellen van voegen, lacunes en barsten	eenmalig	nee
	Actie 5.2	Boenen van de natuurstenen vloer	eenmalig	nee
Maatregel 6	Herstel van houten en stenen meubilair, beelden en beeldhouwwerken			
	Actie 6.1	Bestrijden van houtborende insecten voorafgaand door een nulmeting	frequent	nee
	Actie 6.2	Conserverend behandelen of restaureren van meubilair, beelden en beeldhouwwerken	eenmalig	nee
	Actie 6.3	Reinigen van meubilair, beelden en beeldhouwwerk	eenmalig	nee
Maatregel 7	Herstel van schilderijen			
	Actie 7.1	Conserverend behandelen van schilderijen	eenmalig	nee
	Actie 7.2	Restaureren van schilderijen	eenmalig	nee
Maatregel 8	Onderhoud van het interieur			
	Actie 8.1	Regulier onderhoud van het interieur	wekelijks	nvt
	Actie 8.2	Nazicht van het interieur	vierjaarlijks	nvt
	Actie 8.3	Nazicht en onderhoud van het binnenschrijnwerk	jaarlijks	nvt
	Actie 8.4	Monitoren van de aantasting door houtborende insecten	Vóór het jaarlijkse uitvliegseizoen	nvt
Maatregel 9	Onderhoud van de triforia en de zolders			
	Actie 9.1	Reinigen van de zolders	jaarlijks	nvt
Maatregel 10	Onderhoud van het orgel			
	Actie 10.1	Klein onderhoud van het orgel	jaarlijks	nvt
	Actie 10.2	Groot onderhoud van het orgel	tienjaarlijks	nvt
	Actie 10.3	Monitoren van het klimaat	frequent	nvt

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
Maatregel 11	Beschermen van het archeologisch bodemarchief in de kerk			
	Actie 11.1	Archeologisch onderzoek uitvoeren bij ingrepen die de bodem onder de kerk zouden verstoren	indien nodig	nee
DOELSTELLING 3: OPTIMALISEREN VAN DE TECHNIEKEN IN FUNCTIE VAN HET BEHOUD VAN HET ERFGOED, IN FUNCTIE VAN HET GEBRUIK VAN DE KERK ALS GEBOUW BESTEMD VOOR DE EREDIENST, MET CULTURELE EN TOERISTISCHE NEVENACTIVITEITEN NEVENACTIVITEITEN				
Maatregel 1	Vernieuwen van de elektrische installatie en de verlichting			
	Actie 1.1	Vervangen van de elektrische installatie	eenmalig	nee
	Actie 1.2	Vervangen van de lampen type mhl (metaalhalide) door een LED-variant	eenmalig	nvt
Maatregel 2	Vernieuwen van de elektrische installatie en de verlichting			
	Actie 2.1	Aanpassen van de bestaande verlichting conform de vigerende regelgeving	eenmalig	nvt
	Actie 2.2	Vernieuwen van alle elementen van de lichtgroep	eenmalig	nvt
	Actie 2.3	Vernieuwen van de verwarmingsinstallatie in de kelder onder de noordelijke sacristie	eenmalig	nvt
Maatregel 3	Nazicht van de elektrische installatie			
	Actie 3.1	Nazicht en controle van de veiligheidsverlichting	jaarlijks	nvt
	Actie 3.2	Keuring van de installatie	Om de 5 jaar voor niet-huishoudelijke installaties	nvt
Maatregel 4	Nazicht van de verwarmings- en verluchttingsinstallatie.			
	Actie 4.1	Reinigen van de rookgasafvoer	jaarlijks	nvt
	Actie 4.2	Nazicht en onderhoud van de verwarmings- en verluchttingsinstallatie door een gespecialiseerde firma, zowel van de gasketel als van de condenserende stookolieketel	jaarlijks	nvt
	Actie 4.3	Onderhoud van de gasteller (G160) op 100mbar	jaarlijks	nvt
Maatregel 5	Nazicht en onderhoud van de sanitaire installaties in de sacristieën			
	Actie 5.1	Onderhoud van de sanitaire installaties (toilet, lavabo's ...)	wekelijks	nvt
	Actie 5.2	Controle van de sanitaire leidingen	driejaarlijks	nvt

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
DOELSTELLING 4: OPTIMALISEREN VAN DE BEVEILIGING VAN HET GEBOUW IN FUNCTIE VAN HET BEHOUD VAN HET ERFGOED IN FUNCTIE VAN HET GEBRUIK VAN DE KERK ALS GEBOUW BESTEMD VOOR DE EREDIENST, MET CULTURELE EN TOERISTISCHE NEVENGEBRUIKEN				
Maatregel 1	Verbeteren van de brandbestrijdingsmiddelen in het gebouw			
	Actie 1.1	Inspectie van het gebouw door de brandweer	eenmalig	nvt
	Actie 1.2	Uitvoeren van de adviezen van de brandweer, mits respect voor de erfgoedwaarden	eenmalig	nee
Maatregel 2	Opmaak van een calamiteitenplan i.s.m. de nodige deskundigen			
	Actie 2.1	Inspectie van het gebouw door de brandweer	eenmalig	nvt
Maatregel 3	Verwijderen van asbest in het gebouw			
	Actie 3.1	Verwijderen en afvoeren van asbest door een professionele firma	eenmalig	nvt
Maatregel 4	Nazicht van de beveiliging tegen brand, inbraak en diefstal			
	Actie 4.1	Nazicht van alle brandbestrijdingsmiddelen (brandblusapparaten, rookdetectors etc). door een gespecialiseerde firma	jaarlijks	nvt
	Actie 4.2	Nazicht van de brandcentrale door een gespecialiseerde firma	jaarlijks	nee
	Actie 4.3	Nazicht van de gasdetectiecentrale door een gespecialiseerde firma	jaarlijks	nvt
	Actie 4.4	Nazicht van de inbraakcentrale door een gespecialiseerde firma	jaarlijks	nee
	Actie 4.5	Onderhoud van de videocentrale door een gespecialiseerde firma.	jaarlijks	nvt
	Actie 4.6	Controle en herkeuring van de bliksemafleidingsinstallatie door een gespecialiseerde firma	jaarlijks	nee
Maatregel 5	Onderhoud van het calamiteitenplan			
	Actie 5.1	Oefenen van het calamiteitenplan	jaarlijks	nvt
	Actie 5.2	Evalueren en bijsturen van het calamiteitenplan	jaarlijks	nvt

Aard der werken			Frequentie	Vrijstelling toelating
DOELSTELLING 5: VERBETEREN VAN DE INTEGRALE TOEGANKELIJKHEID VAN DE KERK				
Maatregel 1	Verbeteren van de integrale toegankelijkheid in het gebouw			
	Actie 1.1	Opmaak van een advies door een expert in toegankelijkheid (bijvoorbeeld Inter v.z.w.)	eenmalig	nvt
	Actie 1.2	Uitvoeren van adviezen aangereikt door een expert in toegankelijkheid, mits respect voor de erfgoedwaarden van het monument	eenmalig	nee
Maatregel 2	Verbeteren van de integrale toegankelijkheid van de tochtportalen			
	Actie 2.1	Opmaak van een ontwerp/advies door een expert in toegankelijkheid (bijvoorbeeld Inter v.z.w.)	eenmalig	nvt
	Actie 2.2	Uitvoeren van het ontwerp ter verbetering van het gebruik van de tochtportalen	eenmalig	nee
Maatregel 3	Onderhoud van de hulpmiddelen			
	Actie 3.1	Regulier onderhoud van de hulpmiddelen (bijvoorbeeld: drempelhulp, signalisatie, etc.)	wekelijks	nvt
	Actie 3.2	Nazicht en herstel van de hulpmiddelen op gebreken	maandelijks	nvt